

Formulace cílů výzkumu na r. 2018

Formulace cílů vychází z *Dlouhodobé koncepce rozvoje Národní knihovny České republiky jako výzkumné organizace na léta 2018 – 2022*, viz http://www.nkp.cz/soubory/ostatni/koncepce2018_2022.pdf.

V r. 2018 je v rámci koncepce řešeno sedm oblastí, každá z nich má své vlastní priority a cíle, každá oblast má svého odpovědného řešitele, který garantuje dosažení cílů a výsledků a rovněž uvnitř instituce spravuje dílčí rozpočet své oblasti.

Text jednotlivých oblastí a cílů stručně popisuje, čeho má být dosaženo vč. výsledků dle klasifikace RIV. U publikačních výsledků není výzkumná organizace i přes včasné dodání rukopisů schopna garantovat realizaci vydání v předpokládaném termínu, i když v současné době jak autoři, tak i vydavatelé pokládají níže uvedené termíny za reálné.

Oblast 1: Výzkum knižní kultury středověkých Čech – garant Kamil Boldan

Cíl 1: Průzkum proveniencí středověkých rukopisů a proveniencí a knižních vazeb inkunábulí uložených v NK. V roce 2018 se provede průzkum a zpracování proveniencí ve 100 rukopisech kmenového fondu (sign. oddělení I-IV), ve 100 rukopisech pražské lobkowiczské knihovny a děčínské knihovny Thun-Hohensteinů (dokončení sign. odd. XXIII a sign. odd. XIX) a ve 300 svazcích inkunábulí (sign. odd. 40).

Výsledky:

Jost – článek v odborném recenzovaném periodiku Sbíрка rukopisů v zámecké knihovně Blankenheim na sklonku osmnáctého století ve světle nově nalezeného knihovního katalogu (autor Milada Svobodová, rok uplatnění 2018)

Jost – článek v odborném recenzovaném periodiku Dárek cisterciačky Geirtruyt Luchelgen z konventu Porta coeli ve Schweinheimu synovci Jasperu von Heinsberg řečenému Kirsboem (autor Milada Svobodová, rok uplatnění 2019)

Cíl 2: Základní výzkum knižní kultury středověkých Čech. Členové realizačního týmu budou provádět výzkum knihoven pražské univerzity a osobních knihoven univerzitních mistrů, šlechtických, církevních a měšťanských knihoven. Specializované studie budou věnovány rukopisům benediktinek a cisterciaček v Čechách a na Moravě. Dalším badatelským okruhem bude druhý život středověkých knih (zejm. středověké rukopisy v knihovnách novodobých sběratelů; dějiny a utváření sbírky rukopisů a inkunábulí dnešní NK v 18. až 20. století). Vedle toho bude prováděn průzkum středověkých bohemikálních rukopisů a inkunábulí, uložených v zahraničních knihovnách.

Výsledky:

C – kapitola v kolektivní monografii věnovaná rekonstrukci knihoven bývalých klášterů benediktinek v Čechách a na Moravě: The Reconstruction of Former Czech Benedictine

Convent Libraries in Manuscriptorium Digital Library, in: Monasteries in Digital Humanities (autor Renáta Modráková, rok uplatnění 2018)

C – kapitola v kolektivní monografii věnované transferu rukopisů z knihoven klášterů benediktinek v českých zemích: Benedictine St. George's Convent at the Prague Castle as a Crossroad of Medieval Cultural Trends and Ideas, in: (Transmissions): Monasteries as Sites of Cultural Transfers, CEFRES - AV ČR (autor Renáta Modráková, rok uplatnění 2018)

J_{ost} – článek v odborném recenzovaném periodiku K písařské činnosti biskupa Jana Filipce (autor Kamil Boldan, rok uplatnění 2018)

J_{ost} – článek v odborném recenzovaném periodiku o neznámém tisku prvního českého tiskaře z roku 1481: Tiskař a odpustkář. Nález neznámého tisku prvního českého impresora (autor Kamil Boldan, rok uplatnění 2018)

J_{ost} – článek v odborném recenzovaném periodiku o dvou nově objevených středověkých soupisech knih z prostředí pražské univerzity (autor Jindřich Marek, rok uplatnění 2018)

J_{ost} – článek v odborném recenzovaném periodiku o evakuaci rukopisů, inkunábulí a dalších částí historického fondu dnešní NK na hrad Karlštejn v závěru 2. světové války (autor Kamil Boldan, rok uplatnění 2019)

J_{ost} – článek v odborném recenzovaném periodiku o nově v Londýně zakoupeném bohemikálním rukopisu: Modlitební kniha exulantky Anny Kateřiny Karbanové z Volšan (autor Milada Svobodová, rok uplatnění 2019)

Cíl 3: Mezinárodní spolupráce při výzkumu kulturního dědictví

Členka řešitelského týmu R. Modráková se zúčastní zasedání konsorcia Text Encoding Initiative (TEI), jež se v roce 2018 uskuteční v Japonsku. Bude spolupracovat na definování standardu pro zápis provenienčních znaků u rukopisů a inkunábulí (zejména TEI MS SIG a TEI SIG:Libraries). V rámci spolupráce na databázi Einbanddatenbank bude pokračovat zpracování slepotiskového knihařského nářadí českých pozdně středověkých dílen. Člen řešitelského týmu K. Boldan se zúčastní konference pracovní skupiny pro dějiny knižních vazeb, která se uskuteční v německém Rostocku.

Výsledky za předcházející období

C – kapitola v kolektivní monografii věnovaná nejstarším tiskům Husových děl: Husovo dílo v čase prvotisků (autor Kamil Boldan, rok uplatnění 2018)

C – kapitola v kolektivní monografii, která na příkladu vydání policejního řádu zemského představí možnosti datování inkunábulí pomocí filigránů: Patří Sněmovní usnesení o policejním řádu zemském z roku 1492 k českým prvotiskům? (autor Kamil Boldan, rok uplatnění 2018)

C – kapitola v kolektivní monografii věnovaná využití typografického média v odpustkových kampaních: Odpustková kampaň na Chebsku v letech 1481 až 1483 a typografické jednolisty (autor Kamil Boldan, rok uplatnění 2018)

C – kapitola v kolektivní monografii věnovaná paleograficko-kodikologickému průzkumu notovaných rukopisů svatojiřského skriptoria, *The Creation of Notated Manuscripts in Scriptorium of St. George's Convent at the Prague Castle in the Period of Charles IV.*, in: Sborník z konference Karel IV. a hudební odkaz jeho doby (autor Renáta Modráková, rok uplatnění 2018)

J_{ost} – článek v odborném recenzovaném periodiku K původu dvou iluminovaných kodexů Archivu města Plzně prozkoumá osudy sbírky rukopisů kláštera v Oseku po odsunu německých cisterciáků r. 1945/46 (autor Kamil Boldan, rok uplatnění 2018)

J_{ost} – článek v odborném recenzovaném periodiku Rukopisy německých středověkých klášterních knihoven jako součást knižní sbírky Františka Josefa hraběte ze Šternberka a Manderscheidu (autor Milada Svobodová, rok uplatnění 2018)

J_{sc} – článek v recenzovaném odborném periodiku, obsaženém v databázi SCOPUS, věnovaný skriptoriu bývalého kláštera benediktinek u sv. Jiří na Pražském hradě ve 13. a 14. století, *The Change of Historical Periods. Manuscripts and Scribes from St. George's Convent at Prague Castle in the 13th and 14th Centuries* (autor Renáta Modráková, rok uplatnění 2018)

J_{sc} – článek v recenzovaném odborném periodiku, obsaženém v databázi SCOPUS, který prozkoumá knihovny českobratrských literátů do konce středověku (autor Ota Halama, rok uplatnění 2018)

Oblast 2.: Hudební věda

Realizování evidence, zpracování a prezentace hudebně historických sbírek z období let 1700 – 1900 uložených na území České republiky – garant Zuzana Petrášková

Cíl 1: Průzkum hudebně historických sbírek dosud neevidovaných v Souborném hudebním katalogu ani v databázi RISM (západní Čechy Rokycany - pokračování, severní Čechy Teplice - pokračování, východní Čechy Litomyšl – pokračování, severní Morava, Slezské zemské muzeum) – pokračování, průzkum hudebních sbírek uložených v okrese Louny a Kladno – zahájení

Cíl 2: Plnění databáze filigránů. Na základě zájmu historiků proběhnou konzultace o možném rozšíření i pro jiné časové období (před r. 1700). Databáze se bude doplňovat o filigrány z výše jmenovaných zpracovávaných sbírek.

Cíl 3: Převod papírové dokumentace sbírek již evidovaných v Souborném hudebním katalogu do mezinárodní databáze RISM včetně hloubkové revize záznamů a doplnění evidence filigránů. Příprava tematických katalogů takto zpracovaných sbírek (sbírka Knihovny Pražské konzervatoře – příprava katalogu hudební sbírky hraběnky Šlikové, sbírka Český Krumlov – pokračování revize oddílu duchovní hudby. Příprava tematického katalogu sbírky P. Barnabase Weisse součásti sbírky hudebnin uložené v NK ČR k vydání. Revize sbírky Koleč, rovněž součásti sbírky hudebnin NK ČR, příprava tematického katalogu k vydání.

Cíl 4: Příprava a vydání studie o hudebním vydavatelství Marco Berra, doplňování elektronické databáze nově zjištěnými výskyty tisků, správa databáze

Výsledky:

J_{ost} – recenzovaný odborný článek o sbírce rukopisných hudebnin v NK ČR - (2018 převedeno z roku 2016)

J_{ost} – recenzovaný odborný článek o sbírce rukopisů provenience Koleč uložené v NK (2018)

B – vydání tematického katalogu hudební sbírky rodiny Clamm Gallas (2018)

B – vydání tematického katalogu hudební sbírky P. Barnabase Weisse (2018)

N_{metS} – certifikovaná metodika evidence filigránů – (2018; 2017 podána k certifikaci)

Oblast 3: Historické fondy Slovanské knihovny – průzkum, výzkum a zpřístupňování

Cíl 1: Odborný průzkum fondu historických rukopisů, starých tisků a vizuálních sbírek ve fondu Slovanské knihovny se zaměřením na provenienční znaky dokumentů za pomoci ex libris, razítek, marginálií, filigránů apod. Cílem průzkumu je zmapování několika sbírek, které jsou součástí fondu Slovanské knihovny, dále identifikace soukromých knihoven a ucelenějších kolekcí začleněných do Slovanské knihovny v průběhu její existence, a jejich vydělení v rámci fondu, publikování zajímavých nově objevených zjištění a výběr nejcennějších rukopisných dokumentů k digitalizaci a zpřístupnění v Manuscriptoriu. Součástí cíle je převod všech chybějících katalogizačních záznamů starých tisků, které jsou dostupné v bázi SLK, do databáze Manuscriptorium.

Výsledek:

J_{ost} – článek v recenzovaném odborném periodiku (2018)

Cíl 2: Přípravné práce předcházející vydání posledního, čtvrtého svazku odborné knihy *Katalog starých ruských tisků z fondů Slovanské knihovny tištěných azbukou*, který bude obsahovat odbornou studii, tituly vydané po roce 1795, relevantní tituly periodik a doplňky všech předchozích svazků.

Výsledek:

B – odborná kniha, předpokládaný rok vydání 2020

Cíl 3: Odborný průzkum a katalogizační příprava rukopisů a starých tisků z fondu Slovanské knihovny určených k digitalizaci a zpřístupnění v prostředí Manuscriptorium.

Oblast 4: Zdokonalení virtuálního badatelského prostředí Manuscriptoria – garant Zdeněk Uhlíř

Cíl 1: agregace dat a zdrojů: Agregace dat a zdrojů je nezbytnou podmínkou pro vytvoření virtuálního badatelského prostředí. Budeme pokračovat v jednáních o převzetí dat do Manuscriptoria (např. Národní a univerzitní knihovna Záhřeb, Rakouská národní knihovna Vídeň), jakož i ve vyhledávání nových přímých kontaktů s dalšími potenciálními partnery. Zahájíme analýzu o re-use zdrojů a dat z portálu EUROPEANA a budeme se věnovat analýze možností IIRF pro sofistikovanou agregaci dokumentů s ohledem na detaily.

Cíl 2: vývoj sofistikovaného nástroje pro vyhledávání v heterogenních datech:

Manuscriptorium shromáždilo za dobu své existence cca 500 tisíc popisných záznamů z oblasti historických knižních fondů. Obsah je do značné míry heterogenní – záznamy z různých zdrojů se liší co do struktury, rozsahu a odborného zaměření informací i použitých jazyků. Ukazuje se, že pro udržení efektivity prohledávání takového obsahu je třeba nejen aktualizovat, ale přímo změnit způsob vyhledávání tak, aby tuto variabilitu respektoval a zároveň aby zohledňoval i nové badatelské potřeby koncových uživatelů. Bude provedena:

- analýza aktuálních potřeb koncových uživatelů při vyhledávání ve virtuálním badatelském prostředí se zřetelem ke specifickým vlastnostem heterogenního informačního obsahu v oblasti historických knižních fondů, jakož i
- analýza obsahu Manuscriptoria z hlediska jazykového - přehled o použitých jazycích, kvantifikace výskytu vzhledem k záznamům a vybraným typům informací (tituly, intelektuální obsah, poznámky, administrativní informace, informace o dochování apod.), identifikace dominantních jazyků.
- Na základě obou analýz navrheme způsob přípravy terciárních metadat pro potřeby indexace obsahu a interpretace dotazů pro umožnění skutečně efektivního vyhledávání ve virtuálním badatelském prostředí.
- Součástí tohoto návrhu bude:
 - doporučený pracovní postup při přípravě a následné pravidelné aktualizaci vhodného setu vyhledávacích položek a pravidel pro jejich plnění s ohledem na aktuální potřeby koncových uživatelů a na jazyková specifika obsahu,
 - doporučení pro způsob vyhodnocování chování uživatelů při kladení úspěšných a neúspěšných dotazů.
- Tento návrh bude ověřen a aplikován pro vybrané jazyky v poloprovozu Manuscriptoria.

Výsledky:

A – zpráva o přípravě terciárních metadat pro potřeby indexace obsahu a interpretace dotazů.

Z_{polop} – sofistikovaný nástroj pro vyhledávání v heterogenních datech

Cíl 3: implementace crowdsourcingu do procesů plnění databáze plných textů

Manuscriptoria: Podle výsledků práce *Fragmentace obsahu edic plných textů a možnosti využití crowdsourcingu při tvorbě a strukturaci obsahu plných textů v oblasti historických fondů* (DKRVO 2017, Cíl 4) bude nový rešeršní interface databáze plných textů doplněn o rozhraní pro tvorbu plných textů nebo jiných textových edic koncovými uživateli. Dále budou navrženy a implementovány nástroje pro validaci a kontrolu vytvářeného obsahu a budou zavedeny procesy obohacování databáze plných textů tímto validním obsahem. Současně budou analyzovány možnosti podpory motivace koncových uživatelů k tvorbě takového obsahu za účelem maximalizace přírůstku plných textů a rovněž možnosti Národní knihovny ČR jejich motivaci optimálně podporovat a navyšovat. Podle výsledků analýzy budou implementovány podpůrné nástroje a procesy, jako jsou např. přehledy nejúspěšnějších uživatelů, a bude zavedeno jejich odměňování. Celý systém bude ověřen v režimu poloprovozu v rámci Manuscriptoria.

Výsledky:

A – dokument o principech navýšení a udržení motivace koncových uživatelů k tvorbě odborného obsahu v oblasti historických knižních fondů

Z_{polop} – nástroj pro tvorbu plných textů koncovými uživateli

Cíl 4: integrace nástrojů pro tvorbu virtuálních dokumentů, virtuálních kolekcí, data articles, virtuálních výstav a virtuálních průvodců:

Prvním krokem k integraci obsahu vytvářeného koncovými uživateli jako virtuální dokumenty, kolekce, *data articles*, výstavy či průvodce, bylo vystavení takového obsahu v rámci webových stránek projektu Manuscriptorium. Pokud takový obsah vytvářený koncovými uživateli splňuje potřebné kvalitativní parametry, je autorem zveřejněn a redakcí Manuscriptoria přijat ke zveřejnění; pak je však žádoucí, aby byl integrován přímo do katalogu a digitální knihovny Manuscriptoria. Katalog a digitální knihovna však dosud zpřístupňuje pouze obsah agregovaný dosavadní partnerskou cestou z jednotlivých přispívajících institucí, přičemž se jedná o záznamy o historických dokumentech (resp. jejich digitální kopie či plné texty). Cílem výzkumných prací tedy bude navržení vhodného způsobu vytěžování uživatelského obsahu, jeho začlenění do procesů agregace, indexace a zveřejňování podobně, jako je v Manuscriptoriu zpracováván a zpřístupňován obsah dodávaný obsahovými partnery. Výsledkem řešení bude zavedení nového typu záznamu do katalogu a nového typu digitálního dokumentu do knihovny Manuscriptoria. Uživatelský obsah bude prezentován společně s agregovaným oficiálním obsahem, a navíc bude možné jej prezentovat v rámci navazujících systémů třetích stran, jako např. EUROPEANA. Výhodou takového řešení je to, že odpovědi na dotazy kladené nad katalogem budou nejen záznamy o exemplářích, ale i odborné články či jiné materiály pojednávající o těchto dokumentech nebo jejich obsahu. Rozšířením spektra poskytovaných informací dále přispíváme ke zkvalitnění virtuálního badatelského prostředí.

Výsledky:

- **Z_{polop}** – nástroj pro tvorbu uživatelského obsahu, jako jsou *data articles*, virtuální výstavy a další uživatelský obsah, vyhledatelný a zobrazovaný v katalogu a digitální knihovně Manuscriptoria

Cíl 5: geografické a topografické kódování popisných metadat i plných textů: v roce 2018 budeme ve spolupráci s evropským projektem Pelagios pokračovat v tvorbě *best practice* pro kódování plnotextových edic tak, aby to mohlo být podkladem pro integraci textových dat a geografických informačních systémů s potencionálním výsledkem zobrazení v mapě.

Oblast 5: Webové archivy pro vědecký výzkum – garant Jaroslav Kvasnica

Cíl 1: Analýza způsobu zveřejnění metadat ve webových archivech a analýza možností zveřejnění těchto metadat pro uživatele českého webového archivu v režimu open data.

Výsledky (nerealizovaný výsledek z roku 2017):

J_{ost} - Odborný článek s názvem *Akvizice webových zdrojů v recenzovaném periodiku Acta Musei Nationalis Pragae - Historia*. V roce 2017 odeslán do redakce a v současné době probíhá recenzní řízení.

Cíl 2: Experimentální vývoj aplikace, pomocí které bude možné zpřístupnit metadata z webového archivu, která dosud nebyla volně přístupná, a to ve strojově čitelném formátu, tak aby našla využití jednak pro kurátory webových archivů a také byla využitelná pro další badatelské záměry realizované uživateli webového archivu.

Výsledky:

R - software pro extrakci a sběr metadat z webového archivu s jejich uložením v NoSQL databázi s možností exportu ve strojově čitelném formátu

Oblast 6: Dlouhodobá archivace digitálních dokumentů – garant Zuzana Kvašová**Podoblast 1: Standardizace metadat pro digitální archivaci**

Cíl 1.1: Návrh postupu pro získávání a zaznamenávání metadat při produkci, 2018

V roce 2017 byl vytvořen první návrh metodiky pro vytváření balíčku SIP pro digitalizáty tištěných dokumentů, který předkládá doporučený postup pro vytváření balíčků SIP v souladu se souvisejícími standardy NDK. V roce 2018 bude metodika upravena a doplněna na základě odborných konzultací s experty z širší komunity digitalizace a předložena do procesu certifikace příslušnému orgánu státní správy.

Výsledek:

N_{metS} – metodika pro tvorbu SIP balíčku pro digitalizáty tištěných dokumentů (předložení k certifikaci 2018)

Cíl 1.2: Výzkum dopadu vydání nové verze standardu PREMIS 3.0, 2018

Metadatový standard PREMIS je jedním ze stěžejních způsobů zápisu informací nutných pro vykonávání úkonů digitální archivace. Nová verze standardu 3.0 přináší výrazné změny. Kongresová knihovna až na počátku roku 2017 vydala k nové verzi výkladový komentář a v létě 2017 pak doplňující řízený slovník pro události v PREMIS, který významně rozšiřuje definice tohoto klíčového prvku archivačních metadat. V roce 2017 byla vytvořena interní analýza obsahující úvodní studii ke změnám ve standardu PREMIS 3.0 a otázce signifikantních vlastností. Signifikantním vlastnostem a jejich definici pro konkrétní typy dokumentů spravované NK ČR bude věnován výzkum v letech 2019-2020. V roce 2018 bude zkoumán dopad případného přechodu metadatových standardů NDK na PREMIS 3.0 (standards NDK jsou založeny na PREMIS 2.2).

Výsledek:

J_{ost} - odborný článek věnovaný změnám v PREMIS 3.0 a dopadům na standardizaci digitalizace a digitální archivace v NK ČR, 2018

Podoblast 2: Systém pro perzistentní identifikaci**Cíl 2.1:** Aktualizace certifikované metodiky systému ČIDLO, 2018

V roce 2017 byla vytvořena analýza, zaměřující se na okruhy, které je třeba ve stávající metodice pro identifikátory URN:NBN (certifikované v roce 2015) upravit pro vydání její nové, aktualizované verze. Na základě výsledků této analýzy bude doplněna a upravena stávající metodika. Změny budou zahrnovat např. procesní postup pro sklizení URL adres v nové verzi resolveru nebo vzor smlouvy o užívání systému ČIDLO.

Výsledek:

N_{metS} – aktualizace metodiky, 2. vydání (předložení k certifikaci 2018)

Podoblast 3: Výzkum digitální archivace elektronických publikací**Cíl 3.1:** Vývoj komplexního validátoru pro elektronické publikace, 2018-2020

Validace dat a metadat je hlavním mechanismem ověření integrity digitálního dokumentu. Pro archivaci elektronických publikací je potřeba zvolit vhodné archivační formáty. Ty jsou obvykle komplexní kontejnerové formáty, obsahují vnořené textové i obrazové prvky. V roce 2018 bude provedena analýza požadavků na komplexní validaci (tj. validaci formátů, obrazových a textových prvků a metadat) elektronických publikací. Dále bude vytvořen přehled relevantních nástrojů, řazených do třech kategorií (identifikace, charakterizace, validace) a hodnocených podle několika parametrů (jeden z nich je rychlost), který bude publikován na webu NK ČR a sloužit potřebám NK ČR i externím uživatelům v oblasti digitalizace a digitální archivace.

Výsledek:

Analýza požadavků pro komplexní validaci elektronických publikací, 2018

Analýza vhodných nástrojů pro identifikaci, charakterizaci a validaci pro digitální dokumenty spravované NK ČR, 2018

Podoblast 4: Stanovení mechanismů plánování a vzdělávání v oblasti digitální archivace

Cíl 4.4: Odborná komunita pro oblast digitální archivace, 2018 – 2019

Oblast digitální archivace předpokládá zapojení širokého spektra aktérů nejrůznějšího typu. NK ČR zaujímá klíčové postavení v této oblasti pro sektor knihoven i příbuzných institucí, vzhledem ke komplexitě digitálních dokumentů a překotného vývoje digitálních technologií je však potřeba vytvořit platformu pro sdílené využívání a vytváření standardů, nástrojů a metodik v rámci ČR, které sníží náklady ze strany NK ČR a zefektivní práci různých institucí na podobných cílech. V úvodní fázi je potřeba definovat odbornou komunitu zainteresovaných subjektů (stakeholderů) a navrhnout platformu pro jejich komunikaci, sdílení zkušeností a poznatků a vývoje.

Výsledek:

Analýza – Definice odborné komunity pro oblast digitální archivace v ČR, stanovení kompetencí a návrh členů platformy pro digitální archivaci, 2018

Výsledky z předchozích období:

Převáděné výsledky z roku 2017:

J_{ost} - odborný článek popisující zabývající se autenticitou digitálních dokumentů v průběhu jejich životního cyklu (ohlášeno v časopise PROINFLOW na 2018 pod názvem „Konceptuální rámec pro otázky autenticity digitalizátů knih“, časopis je indexován v databázi ERIH PLUS)

J_{ost} - odborný článek věnující se formátu JPEG2000, jeho rozšíření, perspektivě, dostupným nástrojům a vlastnostem vybraných národních profilů (ohlášeno v časopise KNIHOVNA na rok 2018 pod názvem „JPEG2000 jako archivní formát obrazových dat“, časopis je indexován v databázi ERIH PLUS)

Oblast 6: Vývoj a ověřování metodik ochrany, konzervace a restaurování knihovních fondů (historických i novodobých) – vytvoření mezioborového metodologického centra restaurování a konzervace knihovních fondů – garant Petra Vávrová

Cíl 1: Průzkum fyzického stavu knihovních fondů – implementace metodik a postupů do praxe

Pokračování průzkumu fyzického stavu knihovních fondů – srovnávání a korelace výsledků průzkumu fondů a výsledky jiných typů průzkumů na stejném fondu, zpřesňování zadávaných dat a údajů, jejich kategorizace. Plnění znalostní báze a statistické vyhodnocování výsledků, formulace strategických priorit na základě zjištěných výsledků. Pokračování v ověřování využití

N_{met} - certifikované metodiky průzkumu fondů s využitím vylepšené databáze a **Z_{polop}** využití znalostní databáze v péči o knihovní fondy NK ČR Collection survey (2013) v praxi a zaškolení pracovníků z jiných knihoven, aby mohli provádět průzkumy fondů také a zkvalitnila se péče o knihovní fondy v ČR obecně. V návaznosti na průzkum fyzického stavu knihovních fondů systematicky pracovat na průběžném výběru nejohroženějších knihovních fondů k zásahům (odkyselování, výroba obalů, restaurování, konzervace apod.) – zároveň metodická činnost pro ostatní knihovny v České republice. Implementace metodiky do praxe – školení pracovníků, vytvoření funkčního celku a návaznosti metodik a postupů v jeden celek v rámci „Mezioborového metodologického centra restaurování a konzervace knihovních fondů“

Výsledek:

N_{metS} – Příprava novodobých knihovních fondů na hromadné odkyselování a kontrola kvality po odkyselování – kritéria výběru a proces zpracování (dokončení certifikace 2018)

Tvorba „Mezioborového metodologického centra restaurování a konzervace knihovních fondů“ v rámci Koncepce rozvoje knihoven 2017 - 2020, priorita Trvalé uchování tradičních knihovních dokumentů (vznik a tvorba do konce roku 2019)

B – odborná kniha *Restaurování a konzervace knihovních fondů a archiválií na Novém Zélandu a v Austrálii* (2019)

Cíl 2: Monitoring kvality ovzduší v depozitářích NK ČR

Měření plynných polutantů v depozitářích – pokračování v různých (nových o starých) typech depozitářů, výsledky by měly sloužit k plánování nápravných opatření (využití filtrů apod.), návrhy na řešení snížení koncentrace polutantů v depozitářích

Měření odolnosti papíru a vazebních materiálů vůči světelnému záření – zaměření na přenosné skenery v badatelkách a pokračování ve sledování dlouhodobého účinku světla na materiály knihovních fondů, zejména tzv. post-radiační efekty

Pokračování souběžného měření koncentrace oxidů síry a dusíku po nastěhování historických fondů do barokního sálu, odolnosti papíru a vazebních materiálů vůči světelnému záření a sledování vlivu světelných podmínek na vlastnosti materiálů knihovních fondů

Cíl 3: Vývoj nových metodik ochrany, konzervace a restaurování knihovních fondů (historických i novodobých)

Další zkvalitňování návrhu konzervačního pracoviště se zaměřením na novodobé dokumenty, přípravu fondů na odkyselování, konzervaci a opravy a návrh dalších konzervačních postupů novodobých knižních dokumentů s návazností na hromadnou digitalizaci; průzkum barevné vrstvy iluminovaných rukopisů – pokračování; tvorba metodiky restaurátorských postupů plošných materiálů na příkladu univerzitních tezí a aplikace různých materiálů, metodiky konzervace a restaurování poškozených knihovních fondů

Implementace metodiky do praxe – školení pracovníků, vytvoření funkčního celku a návaznosti metodik a postupů v jeden celek v rámci „Mezioborového metodologického centra restaurování a konzervace knihovních fondů“

Vývoj odkyselovací technologie pro knihovní fondy ve víceúčelové vakuové komoře a aplikace i v oblasti individuálního restaurování

Výsledky:

N_{metS} – Metodika dokumentace fyzického stavu a různých typů poškození historických fondů, zpracování a evidence konzervátorských a restaurátorských průzkumů s využitím systému ResIS (dokončení certifikace 2018)

N_{metS} - Metodika restaurování starých tisků před digitalizací (dokončení certifikace 2018)

Technologie odkyselování knihovních fondů ve vakuové komoře (vývoj povede k tvorbě buď užitého vzoru, nebo poloprovozu zřejmě v roce 2019).